

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Kučery a soudkyň JUDr. Ireny Sekavové a JUDr. Gordany Burianové ve věci

žalobce: O [redacted] T [redacted], narozen [redacted],
bytem T [redacted], [redacted] P [redacted]
zastoupen Mgr. Terezou Kocourkovou, B.A., advokátkou
se sídlem Římská 31a, 120 00 Praha 2

proti
žalovaným: 1) J. R., narozen ,
bytem H., Z.
zastoupen Mgr. Bronislavem Šerákem, advokátem
se sídlem Na Bělidle 830/2, 150 00 Praha 5

2) V. R., narozena ,
bytem H., Z.
zastoupena Mgr. Danielem Maškem, advokátem
se sídlem Opletalova 1535/4, 110 00 Praha 1

o **3 673 000 Kč**, o odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu Praha-západ ze dne 27. 5. 2014, č. j. 5 C 232/2012 – 133,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku I. v částce 2 015 506 Kč potvrzuje.
- II. Ve výroku I. v částce 1 175 000 Kč a ve výrocích II. a III. se rozsudek soudu I. stupně zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Okresní soud Praha-západ (dále „soud I. stupně“) rozsudkem ze dne 27. 5. 2014, č. j. 5 C 232/2012 – 133, zamítl žalobu na zaplacení částky 3 190 506 Kč (výrok I.), v částce 482 494 Kč řízení z důvodu zpětvzetí žaloby zastavil (výrok IV.). Výroky II. a III. uložil žalobci povinnost zaplatit prvnímu žalovanému náhradu nákladů řízení 175 677,50 Kč a druhé žalované 163 540 Kč, do patnácti dnů od právní moci rozsudku k rukám jejich právních zástupců. Předmětem řízení byl nárok žalobce na zaplacení finanční částky, kterou žalovaným poskytl na základě ústně uzavřené smlouvy o půjčce. Soud I. stupně uzavřel, že žalobce neprokázal, že by byla tato smlouva mezi účastníky uzavřena, avšak k poskytnutí finančních prostředků žalovaným došlo na základě ústní dohody o prodeji nemovitosti žalovaných v L. ■■■■■ žalobci a za stavu, kdy se jednalo o neplatný právní úkon pro nedostatek písemné formy je irelevantní, zda byla uzavřena dohoda o budoucí kupní smlouvě, či samotná kupní smlouva. Poskytnutým plněním došlo na straně žalovaných k bezdůvodnému obohacení. Pokud jde o výši bezdůvodného obohacení, shledal soud I. stupně aktivní legitimaci žalobce pouze v rozsahu částky 1 175 000 Kč, která byla žalobcem zaslána čtyřmi převody z jeho účtu na účet 1. žalovaného v průběhu roku 2007. Ve zbylém rozsahu, tj. v částce 2 015 506 Kč, soud I. stupně uzavřel, že v tomto rozsahu nebyl žalobce aktivně legitimován k podání žaloby, když uvedená částka byla poskytnuta žalovaným partnerkou žalobce, D. ■■■ M. ■■■■■, a nebylo prokázáno, že by tyto finanční prostředky žalobci patřily. Soud I. stupně shledal důvodnou námitku promlčení, kterou vznesli v řízení před soudem I. stupně žalovaní, když poslední část z uvedené částky byla na účet 1. žalovaného zaslána 5. 11. 2007 (první částka dne 2. 5. 2007) a právo žalobce bylo vykonáno poprvé žalobou došlou soudu I. stupně dne 11. 10. 2012, tedy po uplynutí objektivní tříleté i subjektivní dvouleté promlčecí doby.
2. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolání žalobce, který, pokud jde o částku 1 175 000 Kč, poukazoval na to, že v tomto rozsahu dluh 1. žalovaný uznal, a to jak písemným uznáním dluhu, tak i v písemném vyjádření 1. žalovaného k žalobě o věci samé. Pokud jde o částku 2 015 506 Kč, trval na tom, že on sám měl dispoziční právo k účtu partnerky D. ■■■ M. ■■■■■, mohl tedy disponovat s finančními prostředky na tomto účtu, neboť D. ■■■ M. ■■■■■ je jeho partnerkou, se kterou žije ve společné domácnosti a finanční prostředky na jejím účtu byly jak jeho vlastní, tak je jako vlastní mohl jako disponent s tímto účtem použít. Navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně změnil, žalobě v plném rozsahu vyhověl.
3. Krajský soud v Praze, jako soud odvolací, přezkoumal napadený rozsudek soudu I. stupně a řízení, které mu předcházelo, podle § 212 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále „o. s. ř.“) a shledal odvolání částečně důvodným. Odvolací soud rozhodl o odvolání rozsudkem ze dne 9. 12. 2014, č. j. 23 Co 428/2014 – 169, tak, že rozsudek soudu I. stupně v napadeném výroku I. změnil tak, že žalovaným stanovil povinnost zaplatit společně a nerozdílně žalobci částku 1 175 000 Kč, do tří měsíců od právní moci tohoto rozsudku, ve zbylém rozsahu rozsudek soudu I. stupně ve výroku I. potvrdil (výrok I.). Výrokem II. rozhodl, že žalovaným se nepřiznává náhrada nákladů řízení před soudy obou stupňů. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu I. stupně, že v rozsahu částky 2 015 506 Kč není žalobce aktivně legitimován k podání žaloby, když uvedená částka byla žalovaným poskytnuta jeho partnerkou, nejednalo se tedy o finanční prostředky náležející žalobci. V částce 1 175 000 Kč odvolací soud uzavřel, že uplatnění námitky promlčení ze strany žalovaných je projevem zneužití tohoto práva na úkor žalobce, který marné uplynutí promlčecí doby nezavinil, a zánik jeho práva v důsledku uplynutí promlčecí doby by podle odvolacího soudu byl nepřiměřeně tvrdým postihem. Odvolací soud přitom vycházel ze zjištění, že žalobce po celou dobu od roku 2007, minimálně do února 2012, kdy mu

2. žalovaná vypověděla plnou moc k prodeji nemovitostí v L [REDACTED], byl přesvědčen, že poskytnuté finanční prostředky žalovaným mu budou nahrazeny v podobě buď převodu nemovitostí žalovaných v L [REDACTED] do jeho vlastnictví, nebo kupní cenou získanou za prodej těchto nemovitostí jinému subjektu, ke kterému mu oba žalovaní udělili plnou moc. Žalobce byl rovněž přesvědčen, že k převodu těchto nemovitostí či jejich prodeji jiné osobě nemůže dojít do doby, než bude splacen úvěr poskytnutý žalovaným Českou spořitelnou na stavbu bytu v řadovém rodinném domě, který ke dni podání žaloby ještě nebyl splacen.
4. Usnesením Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 1. 2016, č. j. 28 Cdo 1303/2015 – 204, byla odmítnuta dovolání obou žalovaných proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 9. 12. 2014, č. j. 23 Co 428/2014 – 169. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 1. 2016, č. j. 28 Cdo 1303/2015 – 204, a rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 9. 12. 2014, č. j. 23 Co 428/2014 – 169, byly k ústavní stížnosti podané 2. žalovanou nálezem Ústavního soudu ČR sp. zn. III. ÚS 1020/16 ze dne 28. 2. 2017 zrušeny. Ústavní soud ČR shledal porušení základního práva 2. žalované na soudní ochranu podle Listiny základních práv a svobod ve spojení s Ústavou ČR tím, že odvolací soud nijak nerefletoval jí uplatněnou procesní obranu spočívající v uplatnění námitky započtení, která byla uplatněna oběma žalovanými v řízení před soudem I. stupně. Soud I. stupně za stavu, kdy dospěl k závěru, že žalobcem uplatněný nárok je v plném rozsahu promlčen, se touto námitkou nezabýval. Námitkou započtení se však nezabýval ani odvolací soud, ačkoliv dospěl k závěru, že námitka promlčení je v rozporu s dobrými mravy a rozsudek soudu I. stupně částečně změnil tak, že v rozsahu částky 1 175 000 Kč žalobě vyhověl, aniž by se však s námitkou započtení jakkoli vypořádal, případně toto vypořádání ponechal na soudu I. stupně a věc po zrušení jeho rozsudku mu vrátil. Shodné porušení shledal v řízení o dovolání, když ani Nejvyšší soud 2. žalované v rozporu s Listinou základních práv a svobod neposkytl ochranu, ačkoliv k tomu měl zákonem vymezený prostor.
5. Odvolací soud se ztotožnil se skutkovým stavem zjištěným soudem I. stupně, že žalovaní jsou spoluvlastníky pozemků st. parc. č. 1955, jehož součástí je rodinný dům č. p. [REDACTED], a parc. č. [REDACTED] v L [REDACTED], a to v jejich společném jmění. Žalovaní za trvání jejich manželství uzavřeli v roce 2007 smlouvu o dílo na stavbu bytu v řadovém rodinném domě ve Zdiměřicích a dále kupní smlouvu a smlouvu o zřízení věcného břemen na předmětnou bytovou jednotku za kupní cenu 3 146 000 Kč, která byla žalovanými uhrazena v průběhu roku 2007 včetně částky za provedené vícepráce, tj. v celkové výši 3 222 651 Kč. Žalobce jako dlouholetý přítel 1. žalovaného poskytl žalovaným převodem ze svého účtu vedeného u Komerční banky č. [REDACTED] na účet 1. žalovaného vedený u eBanky č. [REDACTED] v průběhu roku 2007 (od 2. 5. 2007 do 5. 11. 2007) ve čtyřech platbách celkem částku 1 175 000 Kč. Žalovaní dále uzavřeli smlouvu o úvěru na částku 2 000 000 Kč a na úvěrový účet byly poskytnuty v měsíci září 2011 až prosinec 2011 čtyři platby po 27 000 Kč z účtu vedeného u České spořitelny na jméno D [REDACTED] M [REDACTED]. Dále bylo z účtu D [REDACTED] M [REDACTED] zapláceno na úvěrový účet žalovaných částka 1 013 006 Kč. Žalobce byl disponentem účtu, jehož majitelkou byla D [REDACTED] M [REDACTED], která byla jeho partnerkou žijící s ním ve společné domácnosti. Žalobce od roku 2007 po dohodě s žalovanými užíval jejich nemovitosti v L [REDACTED], žalovanými mu byla udělena plná moc k prodeji těchto nemovitostí, kterou 2. žalovaná přípisem ze dne 15. 2. 2012 vypověděla a vyzvala žalobce k odevzdání všech věcí a dokumentů souvisejících s udělenou plnou mocí od žalované. 1. žalovaný podepsal ověřeným podpisem dne 21. 3. 2012 „uznání dluhu“, ve kterém uznal, že žalobce se plnohodnotně zapojil do kompletního financování řadového rodinného domu ve Z [REDACTED] uhrazením bankovním převodem částky 1 175 000 Kč a úhradou pravidelnými měsíčními splátkami úvěru ve výši 2 000 000 Kč. Manželství žalovaných bylo pravomocně rozvedeno dne 26. 5. 2011.

6. Odvolací soud se ztotožnil i s právním posouzením věci soudem I. stupně, pokud věc posoudil s ohledem na dobu vzniku nároku žalobce (před 1. 1. 2014) v souladu s ustanovením § 3028 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku účinného od 1. 1. 2014, podle zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku účinného do 31. 12. 2013 (dále jen „obč. zák.“).
7. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu I. stupně, že ze strany žalobce nebylo prokázáno uzavření smlouvy o půjčce, avšak mezi žalobcem na straně jedné a žalovanými na straně druhé došlo k ústní dohodě o prodeji nemovitosti žalovaných v L [redacted] žalobci. Za stavu, kdy tato smlouva neměla písemnou formu vyžadující ustanovením § 46 odst. 1 obč. zák., jedná se o neplatný právní úkon v souladu s ustanovením § 40 odst. 1 obč. zák. Plnění, které na základě takto neplatného právního úkonu žalobce žalovaným poskytl, je bezdůvodným obohacením ve smyslu ustanovení § 451 obč. zák. Odvolací soud se ztotožnil i se závěrem soudu I. stupně, pokud jde o námitku 2. žalované, která namítala nedostatek pasivní legitimace s ohledem na to, že tento závazek byl prvním žalovaným převzat bez jejího souhlasu, o převodu finančních částek nic nevěděla. Odvolací soud (shodně jako soud I. stupně) tvrdí 2. žalované o tom, že o dohodě mezi žalobcem a 1. žalovaným ohledně poskytnutí finančních částek žalobcem žalovanému nic nevěděla, považuje za účelový postoj, když 2. žalovaná za trvání manželství s 1. žalovaným uzavřela smlouvu o dílo, jejímž předmětem byla výstavba bytové jednotky v řadovém rodinném domě, kupní smlouvu na předmětnou bytovou jednotku a smlouvu o zřízení věcného břemene o převodu bytové jednotky, dále úvěrovou smlouvu, ze které byla uhrazena kupní cena předmětné bytové jednotky, souhlasila s převodem nemovitostí žalovaných v L [redacted] žalobci (udělila žalobci plnou moc k jejich prodeji). Byla si tedy plně vědoma toho, jakým způsobem bude úvěr, který byl žalovaným na zjištění jejich bydlení poskytnut, financován, a byla si tedy zcela jednoznačně vědoma i toho, že finanční prostředky poskytnuté žalobcem na úvěrový účet žalovaných jsou prostředky, které jsou plněny na závazek obou žalovaných. Předmětný závazek tedy vznikl za trvání manželství žalovaných a patří do jejich společného jmění.
8. Odvolací soud se ztotožnil s právním posouzením aktivní legitimace žalobce tak, jak bylo učiněno soudem I. stupně. Částka v celkové výši 2 015 506 Kč byla žalovaným poskytnuta převodem z účtu č. [redacted] vedeného u České spořitelny a. s., jehož majitelkou je D [redacted] M [redacted]. Ze strany žalobce nebylo žádným způsobem prokázáno, že by se jednalo o výlučné finanční prostředky žalobce, a za tohoto stavu je nerozhodné, zda i žalobce měl dispoziční právo s tímto účtem. Pouhá tato skutečnost, či to, že D [redacted] M [redacted] je partnerkou žalobce, žijící s ním ve společné domácnosti, neprokazují, že se jednalo o finanční prostředky náležející výlučně žalobci. Za tohoto stavu tedy soud I. stupně zcela správně uzavřel, že v rozsahu částky 2 015 506 Kč není žalobce aktivně legitimován k podání žaloby.
9. Odvolací soud proto v souladu s ustanovením § 219 o. s. ř. ve výroku I., pokud jde o částku 2 015 506 Kč, rozsudek soudu I. stupně jako správný potvrdil.
10. Aktivní legitimace žalobce byla prokázána v částce 1 175 000 Kč, která byla čtyřmi převody z účtu žalobce zaslána na účet 1. žalovaného v průběhu roku 2007. Soud I. stupně však shledal, pokud jde o tuto částku, důvodnou námitku promlčení, když vycházel z toho, že počátek běhu promlčecí doby nastal dnem následujícím poté, kdy byla poslední ze čtyř plateb zaslána na účet žalovaného (5. 11. 2007), tj. dnem 6. 11. 2007. Odvolací soud se však se závěrem soudu I. stupně, pokud jde o počátek běhu promlčecí doby, neztotožnil. Žalobce v daném případě poskytl žalovaným finanční plnění na základě ústní smlouvy o budoucí koupi nemovitosti žalovaných s tím, že závazky žalovaných vůči němu budou uspokojeny převodem nemovitosti at' již na žalobce či na třetí osobu, k čemuž mu byla oběma žalovanými udělena plná moc. K bezdůvodnému obohacení žalovaných tedy došlo až v době, kdy 2. žalovaná vypověděla žalobci plnou moc k prodeji nemovitostí v L [redacted]

██████, neboť teprve tímto okamžikem bylo zřejmé, že dohody žalovaných s žalobcem nebudou dodrženy a tímto okamžikem získal žalobce vědomost, že žalovanými nebude plněno (zvláště za stavu, kdy 2. žalovaná odmítala ve věci dále jednat). Pokud k výpovědi plné moci 2. žalovanou žalobci došlo 15. 2. 2012, dnem následujícím, tj. 16. 2. 2012, začala běžet subjektivní dvouletá promlčecí doba pro uplatnění práva dle § 107 odst. 1 obč. zák. Pokud tedy žalobce podal žalobu dnem 11. 10. 2012, nedošlo k promlčení jeho nároku.

11. Žalovaní vznesli v řízení před soudem I. stupně námitku započtení, a to 1. žalovaný podáním došlým soudu I. stupně dne 22. 4. 2014 a 2. žalovaná dne 21. 5. 2014 při jednání soudu I. stupně. Námitku započtení vznesli žalovaní ve výši 960 000 Kč z titulu užívání nemovitosti v L██████ žalobcem za dobu čtyřiceti osmi měsíců po 20 000 Kč měsíčně. Soud I. stupně se s ohledem na učiněný závěr, že celý nárok žalobce je promlčen, touto námitkou započtení nezabýval. Žalovaní po poučení odvolacím soudem upřesnili námitku započtení tak, že částka 960 000 Kč je bezdůvodným obohacením žalobce za užívání rodinného domu za dobu od 1. 7. 2009 do 30. 6. 2013. Výše 20 000 Kč měsíčně je odvozena od obvyklé ceny nájmu rodinného domu s garáží v daném místě.
12. Odvolací soud proto ve výroku I. v rozsahu částky 1 175 000 Kč rozsudek soudu I. stupně podle § 219a odst. 2 o.s.ř. zrušil a v tomto rozsahu vrátil věc soudu I. stupně k dalšímu řízení. Soud I. stupně je v dalším vázán závěrem odvolacího soudu v tom, že nárok žalobce v rozsahu částky 1 175 000 Kč není promlčen a bude se zabývat námitkou započtení vznesenou žalovanými v rozsahu částky 960 000 Kč tak, jak byla žalovanými upřesněna v průběhu odvolacího řízení. K tomu provede účastníky navržené důkazy, znovu o nároku žalobce v odvolacím soudem zrušeném rozsahu rozhodne a rozhodne rovněž o náhradě nákladů řízení včetně tohoto odvolacího řízení.

Poučení:

Proti výroku I. tohoto rozsudku **lze** podat dovolání do dvou měsíců ode dne doručení k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím Okresního soudu Praha-západ za podmínek ustanovení § 237 o. s. ř.

Proti výroku II. tohoto rozsudku **není** dovolání přípustné.

Praha 21. 11. 2017

JUDr. Tomáš KUČERA, v.r.
předseda senátu

